

Programma 2

Opgave

Duurzaamheid

Opgave Perspectief Duurzaamheid

Zowel globaal, nationaal als lokaal liggen er grote uitdagingen op het gebied van duurzaamheid. We willen een circulaire economie, hernieuwde energiebronnen en een klimaat neutrale gemeente maar hiervoor moeten we nog flink wat stappen doorlopen. In de komende vier jaar gaan we in dit kader verder met het uitvoeren van het landelijke klimaatakkoord. Dit betekent dat we de regionale samenwerking op blijven zoeken om lokaal effecten te bereiken en zetten we lokaal de stappen die al kunnen. Zo werken we de komende jaren verder aan de Regionale Energietransitie en zijn we belangrijke gesprekspartner waar het gaat om de schaarste op het energienetwerk.

Daarnaast geven we lokaal uitvoering aan de Transitievisie Warmte, het aardgasvrij worden van onze gemeente. Aanvullend zorgen de steeds heter wordende zomers en hevigere stormen een van de gevolgen van de wereldwijde opwarming van de aarde ervoor dat klimaatadaptatie steeds belangrijker wordt. Daaraan gekoppeld is het zaak om de biodiversiteit binnen de gemeente te beschermen en waar het kan uit te breiden. Om aan al deze uitdagingen en de lokale ambities invulling te kunnen geven doen we in de eerste begrotingswijziging een voorstel hiervoor.

2.0 Beleidsrijke begroting 2023

Duurzaamheid

Programmamanager

Bestuurlijk	Visie	Een duurzaam, fossielvrij, klimaatneutraal en circulair Geertruidenberg in 2050 of eerder. Hier zetten we fors op in!							
	Strategische doelstellingen	Een energieneutraal en fossielvrij Geertruidenberg in 2050 of eerder		Alle verplaatsingen in Geertruidenberg zijn in 2050 duurzaam		Een Circulair Geertruidenberg in 2050 of eerder		Een klimaatneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder	
Ambtelijk	Maatschappelijke effecten	<p>Andere, fossielvrije vormen van verwarmen gebouwde omgeving</p> <p>21 GWh zon op dak in 2030</p> <p>100% duurzame energie in 2050</p> <p>33% warmtebesparing in 2050</p>	<p>Toekomstbestendige energie-infra -->Randvoorwaardelijk</p> <p>15% warmtebesparing in 2030 t.o.v. 2018</p> <p>24 GWh zon op veld in 2030</p>	<p>Er wordt meer gefietst en gelopen in 2026 t.o.v. 2022</p> <p>Voertuigen rijden elektrisch, op biobrandstof of op waterstof</p> <p>Er is in 2050 een dekkende oplaadinfrastructuur</p>	<p>Minder auto's in de gemeente</p> <p>Meer deelvervoer in 2050</p> <p>In 2050 een of meerdere OV-hubs in GTB</p>	<p>In 2030 50% minder gebruik primaire grondstoffen</p> <p>Hoeveelheid zwerfafval en bijplaatsingen verminderen in de buitenruimte</p> <p>In 2050 100% hergebruik primaire grondstoffen</p> <p>In 2050 geen restafval meer</p>	<p>Terugdringen hoeveelheid fijn- en grof huishoudelijk restafval naar 30 kg per inwoner per jaar en tenminste 90% afvalscheiding in 2030</p> <p>Lagere CO₂ uitstoot (CO₂ footprint) en hoger percentage recyclebare afvalstoffen (hergebruik grondstoffen)</p> <p>Vergroten percentage gerecycled huishoudelijk afval naar tenminste 60% in 2030</p>	<p>In 2050 geen hittestress meer</p> <p>Betere luchtkwaliteit</p> <p>Meer groen: concretiseren in +m²/aantal bomen etc</p> <p>In 2050 een gezonde bodem zonder risico's voor gebruikers</p>	<p>In 2050 betere oppervlakte waterkwaliteit</p> <p>Water en bodem zijn sturend in fysieke opgaven; geen wateroverlast, verdroging, bodemdaling, verzilting</p> <p>In 2050 meer biodiversiteit</p>

Inhoud

2.1 Inleiding

Deze begrotingsmutatie is een eerste financiële vertaalslag van het nieuwe coalitieakkoord middels het opgavegericht werken. Hierin zijn een aantal zaken verwerkt t.o.v. dat wat al was begroot:

- Extra Rijksmiddelen voor de uitvoering van het klimaatakkoord
- Nieuw beleid, waarvan reeds de impact duidelijk is
- Wijzigingen van bestaand beleid

2.2 Missie

Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Nederland te komen. Duurzaamheid vraagt om veranderingen op economisch, sociaal, ruimtelijk en ecologisch gebied. Onze manier van denken en handelen moet ook veranderen. In onder andere de Regionale Energietransitie (RES) staat welke prestaties van gemeenten in onze regio worden verwacht voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. De komende jaren zullen er, net als voorgaande jaren, meer taken op ons afkomen ter uitvoering van het Klimaatakkoord.

Zo is de uitwerking van de Transitievisie Warmte op buurtniveau in volle gang en wij voelen ons verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan. Maar we beseffen ook dat onze speelruimte beperkt is. We wachten de nieuwe warmtewet af en volgen op de voet welke bevoegdheden en rollen daar voor de gemeente in worden vastgelegd. We vinden duurzaamheid noodzakelijk, daarom zetten we hier fors op in. We gaan ons duurzaamheidsbeleid actualiseren, mede aan de hand van het coalitieakkoord en de ontwikkelingen in de wereld. Ons streven is een klimaatneutraal, circulair en fossielvrij Geertruidenberg in 2050. Of eerder als het kan. Op voorwaarde dat de maatregelen die genomen worden technisch en financieel haalbaar zijn voor alle inwoners en ondernemers.

We werken bij de uitvoering van onze plannen nauw samen met onze ondernemers, vertegenwoordigd in de VOG en de ZLTO. We ondersteunen initiatieven vanuit onze inwoners en verenigingen bij het nemen van maatregelen op het gebied van duurzaamheid, zowel met middelen als met kennis. We trekken samen op met Thuisvester om zorg te dragen voor het verduurzamen van het woningbestand. We voeren actief beleid in het ondersteunen van innovaties binnen ons bedrijfsleven als gevolg van de energietransitie en verduurzaming.

Geertruidenberg is duurzaam, fossielvrij, klimaatneutraal en circulair in 2050 of eerder.

Hier zetten we fors op in!

2.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten

Strategische doelstellingen

Binnen de opgave Duurzaamheid zijn strategische doelstellingen geformuleerd die samen de volledige opgave omvatten:

1. Een fossielvrij en energieneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder
2. Alle verplaatsingen in Geertruidenberg zijn in 2050 of eerder duurzaam
3. Een circulair Geertruidenberg in 2050 of eerder
4. Een klimaatneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder

Door te werken aan de beoogde maatschappelijke effecten geven we de komende jaren invulling aan de door het college vastgestelde strategische doelen.

Wat willen we bereiken?

Een fossielvrij en energieneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder

Als we de doelstelling 'Een fossielvrij en energieneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder' afpellen, bestaat deze uit een drietal onderdelen: Duurzame energie opwekken, energie besparen en de energie infrastructuur.

Voor de opwek van duurzame energie willen we tot 2030 21 GWh zon op dak en 24 GWh zon op veld realiseren. Dit draagt bij aan het totale doel om in 2050 100% van onze verbruikte energie duurzaam op te wekken. Voor de besparing van energie willen we in 2030 15% van de warmtevraag uit 2019 besparen. Uiteindelijk willen dat er in 2050 minimaal een derde van de warmtevraag uit 2019 is bespaard. Tegelijkertijd werken we toe naar een andere, fossielvrije manier van verwarmen van de gebouwde omgeving, zodat deze in 2050 100% aardgasvrij is. Tot slot willen we dat de energie-infrastructuur, zowel voor elektriciteit als voor warmte, toekomstbestendig is en al deze ontwikkelingen aan kant. Dit is een randvoorwaarde voor het bereiken van onze gewenste maatschappelijke effecten.

Alle verplaatsingen in Geertruidenberg zijn in 2050 of eerder duurzaam

De doelstelling duurzame mobiliteit kan grofweg opgeknipt worden in twee delen: Deel- & openbaar vervoer en infrastructuur. Onder infrastructuur wordt alles verstaan van fietspaden tot oplaadinfrastructuur en onder deel- & openbaar vervoer alles van de bus tot deelfietsen en –auto's.

Om het strategische doel te halen, willen we in 2050 in ieder geval één of meerdere OV-hubs realiseren, meer deelvervoer in de gemeente en een dekkende oplaadinfrastructuur voor elektrische voertuigen en mogelijk andere duurzaam aangedreven voertuigen. Dit alles met het doel om zowel minder auto's in de gemeente te hebben als duurzaam aangedreven voertuigen. Tot slot wordt er meer gefietst en gelopen, de meest duurzame vorm van vervoer.

Een circulair Geertruidenberg in 2050 of eerder

Als we de doelstelling opknippen, bestaat deze uit drie hoofdonderdelen: Huishoudelijk afval, gebruik van primaire grondstoffen en bedrijfsmatige reststromen. Het huishoudelijke afval is daarbij de hoofdtaak van de gemeente en bestaat globaal uit fijn huishoudelijk afval en grof huishoudelijk afval. Een circulaire economie gaat echter verder dan alleen het (her)gebruik van huishoudelijk afval, daarom zijn het gebruik van primaire grondstoffen (door huishoudens en bedrijven) en de reststromen van bedrijven (bijvoorbeeld organische stromen, zoals mest bij veehouderijen) ook onderdeel van deze strategische doelstelling.

De maatschappelijke effecten die het verst in de tijd liggen zijn het hebben van geen huishoudelijk restafval uiterlijk in 2050 en 100% hergebruik van primaire grondstoffen in datzelfde jaar, met een doel van 50% hergebruik van primaire grondstoffen in 2030. Als tussendoelstelling voor huishoudelijk afval willen we naar 30 kg restafval per inwoner per jaar in 2030. Tegelijkertijd verhogen we het percentage gerecycled (hergebruikt) huishoudelijk afval naar tenminste 60% in 2030. Hiermee zorgen we uiteindelijk voor een lagere CO₂-uitstoot en een hoger percentage van herbruikbare grondstoffen. Daarnaast dringen we het aantal bijplaatsingen in de openbare ruimte terug en verminderen we de hoeveelheid zwerfafval in de buitenruimte.

Een klimaatneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder

Klimaatneutraliteit is een brede term waar veel onderdelen onder vallen. Voor onze gemeente zijn dat in ieder geval de onderdelen: Water, biodiversiteit & natuur en bodem. Deze onderdelen kunnen verder worden opgesplitst in onder andere wateroverlast, droogte, overstromingsgevaar, hittestress, oppervlaktewater en grondwater.

2050 is de stip op de horizon waar we binnen deze strategische doelstelling naar toe werken. De

maatschappelijke effecten die we willen bereiken zijn in 2050 of eerder in ieder geval geen hittestress meer, een betere waterkwaliteit (oppervlakte en grond), geen wateroverlast meer, een betere bodemkwaliteit en een grotere biodiversiteit. Een groot deel van deze effecten vertaalt zich in meer groen, zowel in vierkante meters als in kwaliteit en aantal bomen.

2.4 Inspanningen

Wat gaan we daarvoor doen?

Niet alle inspanningen en maatschappelijke effecten zijn op dit moment met zekerheid te vertalen naar financiën. Wat wel zeker is, is dat het huidige budget in de basisbegroting voor zowel de uitvoering als de capaciteit ontoereikend is. In de eerste helft van 2023 actualiseren we het duurzaamheidsprogramma onder andere aan de hand van nieuwe wet- en regelgeving en ambities. Daarbij hoort uiteraard ook een financiële vertaling van deze actualisatie. Vooruitlopend daarop, reserveren we de gelden die we vanuit het Rijk krijgen voor de uitvoering van het klimaatakkoord voor nu en de komende jaren. Daardoor kunnen we nu alvast onder andere tijdig personeel aantrekken, inspelen op de ontwikkelingen en uitvoeren wat van de gemeente wordt gevraagd.

Vanuit het Rijk krijgt de gemeente structureel extra middelen om onder andere de benodigde capaciteit te betalen die noodzakelijk is voor de uitvoering van het klimaatakkoord.

De RES 1.0 moet in het lokaal beleid verankerd worden en hiervoor huren we een extern bureau in om dit uit te voeren. Verder is het belangrijk om te zorgen voor meer bewustwording en kennis onder de inwoners. Hier gaan we daarom fors op inzetten. Om bedrijven te stimuleren meer te doen aan circulariteit, organiseren we verschillende acties zoals bijvoorbeeld de Groene Pluijm en het energieloket.

Alle hiervoor genoemde inspanningen en bijbehorende kosten worden gedekt uit de middelen die we van het Rijk ontvangen.

De overige inspanningen, worden zoveel mogelijk betaald uit de bestaande budgetten. Verder blijven we ons inzetten voor het verkrijgen van subsidies vanuit het Rijk om een deel van de inspanningen te betalen. Daarnaast leggen we de reeds verkregen en aangekondigde middelen van het Rijk vast in een reserve, die daarmee ingezet kan worden ten behoeve van de uitvoering van het Klimaatakkoord.

In 2023 is vanuit het programma Duurzaamheid ingezet op inspanningen die bijdragen leveren aan de gewenste doelstellingen, om daarmee de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken. Een deel van de Rijksgelden die wij als gemeente binnen krijgen zijn besteed aan capaciteit, hier is het betreffende budget ook voor bedoeld. Dit geeft ruimte om onze ambities kracht bij te zetten met expertise. Daarnaast ontvangen we subsidies voor isolatie en energiearmoede, hiervoor hebben we meerdere acties uitgevoerd (o.a. collectieve inkoopacties en witgoedacties) en directe bijdragen levert aan maatregelen binnenshuis.

Daarnaast worden de nodige inspanningen uitgevoerd vanuit de bestaande budgetten. Denk o.a. aan:

- BuurtUitvoeringsPlannen Warmte voor 3 prioritaire buurten - die op den duur van het gas af moeten - zijn gereed.
- Klimaat adaptieve maatregelen bij beheer- & onderhoudsprojecten in de openbare ruimte.
- Grijs voor groen actie om via plantjes voor stoeptegels meer groen te stimuleren. En regentonnen aan te bieden om water te ontkoppelen.
- Duurzaamheid geïntegreerd in Actieplan Dombosch.

- Verduurzamen van het gemeentehuis.
- Verstrekken van Duurzaamheidsleningen voor woningeigenaren.
- Energieadvies aan deur via energiecoaches.
- Energieloket voor particulieren, VvE en bedrijven.
- Bewustzijn van inwoners ten aanzien van duurzaamheid stimuleren.
- Materieel ten behoeven van een betere afvalscheiding bij publieke voorzieningen.
- Deelname aan regionale overleggen m.b.t. energie-infrastructuur.

2.1 Riolering

Wat willen we bereiken?

Riolering

De voorziening riolering wordt gebruikt om invulling te geven aan te wettelijke zorgtaken die de gemeente heeft betreffende riolering en grondwater. Dit zodat de burger gebruik kan blijven maken van de riolering. Beleid hiervoor wordt vastgesteld via het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (vGRP) en naar verwachting opgenomen in het komende Programma Openbare Ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen? / Wat hebben we daarvoor gedaan?

Riolering algemeen

Om de riolering werkend te houden gaan we in 2023 de volgende projecten voorbereiden of uitvoeren:

- Peuzelaer
- Oude Stadsweg
- Keizersdijk, Touwslager
- Ravelijn fase 2-3
- Namer en omgeving

Ook vindt vanwege de technische staat renovatie van diverse pompgemalen en drukriolering plaats. In 2023 stellen we het nieuwe verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan vast waarin beleid, beheerskosten en investeringskosten opnieuw berekend worden voor de jaren vanaf 2024. Om wateroverlast door een slechte waterkwaliteit of door water op straat te voorkomen voert de gemeente verschillende maatregelen in om overlast door deze problemen te voorkomen. Zo wordt meer berging gecreëerd in het riool en wordt via klimaatadaptatie meer infiltratie in de bodem gerealiseerd.

Het afgelopen jaar zijn we met diverse projecten aan de slag geweest:

- Het project Peuzelaer is in 2023 afgerond en opgeleverd.
- De voorbereiding voor het vervangen van de riolering aan de Oude Stadsweg heeft in 2023 plaats gevonden, de uitvoering en oplevering vindt plaats in 2024.
- Het aspect wateroverlast aan de Keizersdijk, Touwslager dient nader onderzocht te worden.
- Ravelijn fase 2-3 kan pas worden uitgevoerd nadat Brabant Water de AC waterleiding heeft vervangen, de planning hiervoor is 2026.

- De voorbereiding voor project Namer en omgeving is in 2023 gestart, de uitvoering zal starten in 2024.
- In 2023 is de voorbereiding gestart voor het vervangen van de besturingen van 8 Bergbezinkbassins, de uitvoering en oplevering vindt plaats in 2024.
- In december 2023 heeft de raad het stedelijk waterplan vastgesteld (voormalig VGRP) waarin beleid, beheerskosten en investeringskosten opnieuw berekend zijn voor de jaren vanaf 2024.

Riolering: Afvalwater en hemelwater

Vanuit dit budget wordt onderhoud en beheer van de gemeentelijke riolering gefinancierd. Hier valt een breed scala aan reparaties en beheerstaken onder, zoals relinen, rioolinspecties en reiniging. Vanwege de toename van relinen in plaats van het vervangen van versleten rioolbuizen is de verwachting dat de kosten in de toekomst iets zullen toenemen. Daar tegenover staat dat de investeringen voor het vervangen van rioolbuizen naar verwachting zullen afnemen. Hierbij moet worden opgemerkt dat de jaarlijkse beheer- en onderhoudskosten van een rioolbuis sterk afhankelijk zijn van het jaar van aanleg en de kwaliteit van het materiaal wat destijds gebruikt is.

In 2023 hebben we de reiniging en inspectie van 10% van de hoofdriolering uitgevoerd, de kolken zijn 2x gereinigd, ook de gemalen en drukriolering zijn gereinigd en geïnspecteerd, diverse huis- en kolkaansluitleidingen vervangen of gerepareerd en verschillende reparaties uitgevoerd aan de hoofdriolering.

Op het industriegebied Dombosch hebben we 4 rioolleidingen gerelined waardoor de levensduur met minimaal 40 jaar is verlengd.

Riolering: Grondwater

Gemeentes zijn verplicht grondwater rond een bepaald peil te houden en beleid vast te stellen hoe zij dat willen bereiken. De gemeente doet dit via het BRP en vGRP. Een van de belangrijkste maatregelen hieruit is dat de gemeente een netwerk van peilbuizen onderhoudt die lokaal de grondwaterstanden meten en deze via een systeem registreren en vastleggen. Wanneer er problemen met een lokale grondwaterstand zijn kan de gemeente deze dan door middel van dit systeem dan detecteren en hierop reageren.

In 2023 heeft Brabant Water de grondwaterstanden via de peilbuizen uitgelezen en geregistreerd via een web portal en daarmee is het benaderbaar voor beheerders. Tevens zijn er reparaties en vervangingen van peilbuizen en sensoren uitgevoerd om het grondwatermeetnet in goede conditie te houden. Er zijn diverse drain geleidingen gereinigd om de grondwaterstand te kunnen waarborgen.

Riolering: Stedelijk water

Om wateroverlast door een slechte waterkwaliteit of door water op straat te voorkomen voert de gemeente verschillende maatregelen in om overlast door deze problemen te voorkomen. Zo wordt meer berging gecreëerd in het riool en wordt via klimaatadaptatie meer infiltratie in de bodem gerealiseerd.

In de loop van 2023 is dit product samengevoegd met riolering algemeen.

Rioolaansluitingen

Dit betreft de aansluiting van woningen op het gemeentelijk rioolstelsel. De kosten hiervan worden bij de aanvrager in rekening gebracht waardoor de kosten en baten tegen elkaar weg vallen.

In 2023 zijn in opdracht van de gemeente 3 nieuwe huisaansluitingen gerealiseerd.

Rioolheffing

De rioolheffing is een heffing die wordt opgelegd aan burgers en bedrijven om de kosten van riolering te dekken. Er is hierbij sprake van gesloten financiering. Er wordt dus geen winst of verlies gemaakt. Eventuele verschillen worden geëgaliseerd via de egalisatievoorziening riolering. De rioolheffing wordt in 2023 verhoogd met 3% inflatiecorrectie. De begrote cijfers van de riolering maken het mogelijk om een deel van de prijscompensatie (2%) op te vangen binnen de reguliere bedrijfsvoering.

De realisatie van de Rioolheffing ligt in 2023 in lijn met de begrote opbrengsten. Voor de cijfermatige gegevens wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

2.2 Afval

Wat willen we bereiken?

Afval

De doelstellingen zijn minder restafval en een hoger percentage afvalscheiding en hergebruik. Deze doelstellingen zijn gefaseerd in de tijd.

- Minder restafval:
 - minder dan 100 kilo (per inwoner per jaar) in 2025, en
 - minder dan 30 kilo in 2030.
- Hoger percentage afvalscheiding:
 - meer dan 75% in 2025, en
 - meer dan 90% in 2030.

De gemeentelijke doelstellingen lopen in tijd niet gelijk op met de landelijke doelstellingen. Daar ligt de doelstelling van minder dan 100 kilo / meer dan 75% afvalscheiding in 2020, en minder dan 30 kilo / meer dan 90% afvalscheiding in 2025.

Wat gaan we daarvoor doen? / Wat hebben we daarvoor gedaan?

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Met de afvalstoffenheffing dekken we de huisvuil-inzamelingskosten. Het saldo kosten en opbrengsten van reiniging en milieustraat brengen we jaarlijks, op begrotingsbasis, in rekening bij de burgers middels de afvalstoffenheffing. Dit houdt in dat 100% van de kosten bij de burgers in rekening wordt gebracht. Een overschot of tekort wordt gestort in of onttrokken uit de equalisatievoorziening afvalstoffenheffing. Tarieven worden verhoogd met de inflatiecorrectie.

In 2023 zijn we gestart met de voorbereidingen op de invoering van DifTar vanaf 1-1-2025. De gerealiseerde opbrengst ligt in lijn met de geraamde opbrengst. Het saldo van de exploitatiecijfers wordt geëgaliseerd via de voorziening Afvalstoffenheffing.

Voor het saldo van de exploitatiecijfers van afvalverwijdering wordt verwezen naar de specifieke toelichting in de paragraaf Lokale heffingen.

Afvalverwijdering container management

Afvalverwijdering Containermanagement: Voor 2023 staat het volgende op de planning:

- actualisatie gegevensbestanden ten behoeve van containermanagement, ledigingen/aanbiedingen en woningenbestand in de gemeente
- actualisatie locatie bestanden ondergrondse containers ten behoeve van communicatie
- voorbereiding op het invoeren van een financiële prikkel per 1-1-2024.

In 2023 hebben we ingezet op het adequaat verhelpen van storingen en bij plaatsingen van en bij ondergrondse containers. Daarnaast hebben we o.a. de volgende werkzaamheden/projecten uitgevoerd:

- Containerbeheer en onderhoud aan inzamelmiddelen.
- Reiniging van ondergrondse containers van binnen en buiten.
- Het schoon houden van de openbare ruimte rondom inzamelvoorzieningen.
- Actualisatie van bestand met locaties van de (ondergrondse) containers. Deze informatie gaan we in 2024 ook toegankelijk maken voor onze inwoners.
- Het actualiseren van de gegevensbestanden voor containermanagement is doorgeschoven naar 2024, in verband met het verschuiven van de financiële prikkel naar 2025.

Afvalverwijdering huisvuil

Voor 2023 staat het volgende op de planning:

- evaluatie project "het Nieuwe Inzamelen - fase 1"
- start project "het Nieuwe Inzamelen – fase 2, invoer financiële prikkel in 2024"
- intensivering van communicatie, gericht op:
 - het Nieuwe Inzamelen
 - informatie en voorlichting over afvalscheiding
 - voorbereiding op de invoer van een financiële prikkel in 2024.

De extra inzet binnen team Afval, in 2022 op projectbasis - 1 fte, maken we structureel. De meerkosten hiervan, dekken we uit de besparing op de verwerking van huishoudelijk restafval, het effect van fase 1 van “het Nieuwe Inzamelen”.

Voor fase 2 van het project “het Nieuwe Inzamelen”, de invoering van een financiële prikkel in 2024, is extra capaciteit en specialistische kennis nodig. Hiervoor ramen we eenmalig een bedrag voor inhuur derden van € 100.000 in 2023.

Afvalverwijdering algemeen

We hebben doorlopend aandacht gehad voor de basis:

- Het coördineren van de inzameling van afval bij inwoners, inclusief klantenservice.
- Voorlichting en communicatie over afval.
- Adviseren en ondersteunen bij woningbouw en inrichtingsplannen en –projecten.
- Contractbeheer en administratie, bijdragen aan P&C-cyclus.

Afvalverwijdering huisvuil

In 2023 hebben we de volgende projecten/werkzaamheden uitgevoerd:

- Voorbereiding en raadsbesluit voor het uitvoeren van fase 2 van het project “Het Nieuwe Inzamelen”, het invoeren van een financiële prikkel op het aanbieden van afval. Uiteindelijk is de ingangsdatum 1-1-2025. Hierdoor zijn een aantal werkzaamheden niet uitgevoerd en doorgeschoven naar 2024.
- Intensivering communicatie naar inwoners. We hebben een communicatieplan opgesteld voor het uitvoeren van fase 2 van het project “Het Nieuwe Inzamelen”. De uitrol hiervan staat voor 2024 op de planning.
- Verhogen efficiency inzameling Glas, PMD en restafval. We leggen de containers nu op vulgraad en niet op een vast schema. Hiermee hebben we het aantal ledigingen weten terug te brengen. Daarmee verkleinen we de gereden kilometers, uitstoot en de kosten.
- Voorbereidingen voor uitbreiding van de ondersteunde inzameling van luiers & incontinentiemateriaal in 2024.

Afvalverwijdering milieustraat

Voor de milieustraat staat in 2023 het volgende op de planning:

- optimalisatie huidige inzameling / dienstverlening
- voorbereiding op het invoeren van een financiële prikkel per 1-1-2024.

In 2023 hebben we de volgende projecten/werkzaamheden uitgevoerd:

- Aanbesteding verwerking Grof restafval in samenwerking met gemeente Breda. Het resultaat is positief met per ton lagere verwerkingskosten en aanvullende nascheiding van het afval.
- Betere afvalscheiding na inzameling van Grof afval aan huis door eigen dienst. Hiermee vergroten we het hergebruik, besparen we grondstoffen en beperken we de uitstoot. Dit alles tegen lagere kosten.

2.3 Milieubeheer

Wat willen we bereiken?

Milieubeheer

Een gezond milieu is een grondrecht dat is vastgelegd in onze Grondwet: De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu.

In onze omgevingsvisie hebben wij opgenomen dat de milieukwaliteit belangrijk is om ergens gezond te kunnen leven. Het gaat om de kwaliteit van de lucht, de bodem en het water. Ook hoeveel geluid en geur ergens gemerkt wordt is van invloed op de milieukwaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen? / Wat hebben we daarvoor gedaan?

Algemeen Milieu

Uitvoering duurzaamheidsprogramma - Energie

Voor 2023 staat een actualisering van het duurzaamheidsprogramma gepland. Sinds 2018 is er namelijk veel veranderd: we zijn onderdeel geworden van de Regionale Energie Strategie West-Brabant 1.0, hebben een Transitievisie Warmte om uit te voeren en een Nationaal Klimaatakkoord waardoor op gebied van duurzaamheid en energie de gemeente steeds meer taken krijgt. Tijd dus om de doelstellingen en projecten van het duurzaamheidsprogramma te herzien en het ambitieniveau voor de komende jaren opnieuw vast te leggen.

In de tussentijd zitten we natuurlijk niet stil. Op het gebied van energiebesparing en -opwek in de wijken, staan er voor 2023 een viertal collectieve inkoopacties gepland voor isolatiemaatregelen, zonnepanelen, (hybride)warmtepompen en isolerend glas. Verder zetten we de al bestaande bewustwordingscampagne voort via onder andere duurzaam@geertruidenberg.nl, blijven we o.a. doorgaan met de duurzaamheidslening, de subsidie voor groene daken en het afkoppelen van regenwater en zetten we de volgende stap in de zonnevelden ambitie met een beleidskader voor zonnevelden.

Regionale Energiestrategie West-Brabant (RES-WB)

De gemeenteraad heeft in 2021 de RES West-Brabant 1.0 vastgesteld. Hierin staan belangrijke uitgangspunten voor onze gemeente op het gebied van onder andere grootschalige duurzame opwek, energiebesparing en het verduurzamen van het Amer warmtenet. Voor aankomend jaar vertalen we deze uitgangspunten in een beleidskader voor zon op veld. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan de RES-WB 2.0, waarin onder andere de warmtevraag wordt meegenomen en afspraken rondom hoe om te gaan met de netcongestie.

Aanlanding wind op zee

De Rijksoverheid heeft besloten om de productie van windenergie op zee fors te versnellen en de hoeveelheid te verhogen. Hierdoor is Geertruidenberg terug in beeld als aanlanding locatie van deze energie. We blijven daarom in gesprek met het ministerie, de netbeheerder en alle betrokken partners om onze belangen te behartigen.

Transport schaarste elektriciteitsnet

Geertruidenberg is een belangrijk knooppunt in het hoogspanningsnetwerk en het energiesysteem van Nederland. Door de verduurzaming van o.a. de industrie en de gebouwde omgeving, stijgt de vraag naar elektriciteit, terwijl de vraag naar aardgas en andere vervuilende energiedragers daalt.

Voor het klimaat natuurlijk een goede ontwikkeling, maar een uitdaging voor het elektriciteitsnet. Er wordt intensief gewerkt aan het verzwaren van het net. Met name voor het station Geertruidenberg zal dit de komende jaren gevolgen hebben. Net als bij de aanlanding wind op zee blijven we in gesprek met alle relevante partners en het ministerie om de belangen van onze gemeente te behartigen.

Warmtetransitie

Na verdiepende onderzoeken naar aanleiding van de door de gemeenteraad vastgestelde Transitievisie Warmte, starten we aankomend jaar met het opstellen van de eerste Wijk Uitvoeringsplannen. Hierin maken we samen met de inwoners per wijk/buurt uitvoeringsplannen voor de warmtetransitie. Uiteraard blijft het motto: warmte die we niet verbruiken, hoeven we ook niet op te wekken, dus we blijven doorgaan met de gemeente brede inzet op het isoleren van de woningen en het besparen van energie.

Uitvoering duurzaamheidsprogramma Mobiliteit

Dekkende openbare oplaadinfrastructuur

De gemeente participeert in de concessie van de provincie Noord-Brabant waarmee deze periode (2021 – 2024) proactief laadpalen geplaatst worden. Door onze deelname aan dit project ontstaat de komende periode een dekkend netwerk van laadpalen waarmee de groei van het duurzame, elektrisch rijden kunnen faciliteren. Momenteel zijn er 32 openbare laadpalen binnen de gemeente geplaatst en operationeel. Doel is om in 2023 verder uit breiden zodat eind 2024 in totaal 150 openbare laadpunten binnen de gemeente operationeel zijn.

Bereikbaarheid met OV en fietsen verbeteren

Met betrekking tot het OV is de provincie de concessieverlener en in de basis de verantwoordelijke partij. Samen met de provincie en de concessienemer wordt jaarlijks naar de lijnvoering en het dienstregeling gekeken en eventueel gefinetuned om het OV gebruik te bevorderen. In de eerstvolgende concessie wordt ook ingezet op zero-emissie bussen. In het nieuwe Mobiliteitsplan wordt verder aandacht gegeven aan het verbeteren van ons fietsnetwerk om daarmee een aantrekkelijker alternatief voor de auto te realiseren.

Uitvoering duurzaamheidsprogramma / Klimaat

Klimaatadaptatie

In het kader van de DPRA (Deltaplan ruimtelijke Adaptatie) stelden we in 2018 een klimaatstresstest op. Uit deze test kwamen kaarten die kwetsbare gebieden voor overstroming, wateroverlast, droogte en hittestress binnen de gemeente weergeven. Naar aanleiding daarvan stellen we samen met de gemeente Drimmelen een adaptatiestrategie op in de vorm van een uitvoeringsagenda voor een klimaat bestendige gemeente. Aan deze volgens nationale wetgeving verplichte uitvoeringsagenda zijn subsidies gekoppeld vanuit rijksoverheid en provincie Noord-Brabant. Het resterende bedrag voor de maatregelen dient bijgedragen te worden door de gemeente. Deze maatregelen zullen waarschijnlijk ook besparingen met zich meebrengen voor wegen en riolering. Wanneer de raad instemt met de uitvoeringsagenda zal deze worden opgenomen in het integrale inrichtingsplan voor de openbare ruimte in Programma Openbare Ruimte.

Uitvoering duurzaamheidsprogramma / Circulaire economie

Duurzame ontwikkeling Dombosch

Dombosch heeft de doelstelling om uit te groeien tot een duurzaam bedrijventerrein en geeft invulling aan de energietransitie-opgave door te besparen op de energievraag. De huidige energie-infrastructuur te transformeren en energie op te slaan met het oog op vraag en aanbod. Daarnaast

speelt Dombosch in op een circulaire economie. Wij gaan samen met ondernemers invulling geven aan deze duurzame ontwikkeling.

Duurzame Energie bedrijfsleven

Wij pakken samen met ondernemers en onderwijsinstellingen projecten op voor verduurzaming van bedrijven. Er worden informatiesessies over bijvoorbeeld een collectieve aanpak en kennisdeling georganiseerd. Ook willen we in gesprek gaan met de grotere bedrijven over hun voorgenomen CO₂-reductiemaatregelen.

Personele impact

Alle extra taken die richting de gemeente zijn gekomen, bovenop het al bestaande duurzaamheidsprogramma, zorgen voor een grote druk op het personeel. In het duurzaamheidsprogramma wordt uitgegaan van een personele begroting van 3,6 fte voor de uitvoering van alle taken in 2022. Inmiddels is daar door verschillende besluiten structureel 1,6 fte van over. Voor het jaar 2022 is het team incidenteel versterkt met één extra medewerker. Deze versterking is hard nodig gebleken om alle taken uit te kunnen voeren.

Onderzoeksbureau Andersson Elffers Felix (AEF) deed in opdracht van de Raad voor het Openbaar Bestuur onderzoek naar de uitvoeringskosten van het klimaatakkoord voor gemeenten. Daaruit bleek dat voor de periode 2022-2030 voor kleine gemeente 8 tot 9 extra fte nodig zijn om aan alle taken te kunnen voldoen. Zij adviseren hiervoor een ingroeimodel voor het personeel, waarbij ieder jaar meer capaciteit wordt begroot. De Rijksoverheid heeft de conclusies van dit onderzoek grotendeels overgenomen en voor 2022 reeds €190.271,- vrijgemaakt voor de uitvoering van het klimaatakkoord in Geertruidenberg en het aantrekken van personeel.

Voor 2023 en verder is ook reeds geld gereserveerd voor ditzelfde doel. Eind 2022 volgen de exacte hoogtes van de bedragen die wij gaan ontvangen. Het voorstel is om de genoemde bijdrage van het rijk te reserveren voor het bestemde doel: het uitvoeren van het klimaatakkoord en het aantrekken van personeel. Voor 2023 gaat het dan concreet om de tijdelijke 1 fte uit 2022, structureel te maken. Zodra meer duidelijk is over de bijdragen in 2023 en de jaren daarna, zal het ingroeimodel verder worden uitgewerkt.

Uitvoering duurzaamheidsprogramma - Energie

In 2023 heeft het vormgeven van het Programmaplan Duurzaamheid veel aandacht gekregen. Hierin staan de doelstellingen beschreven die voor de komende periode (2023-2026) van kracht zijn, met alle inspanningen die daarvoor nodig zijn. De bestaande kennis is daarin gebundeld, om zo goed mogelijk invulling te geven aan het dynamische speelveld. Jaarlijks zal een update nodig zijn.

Binnen het thema energie spelen veel zaken. Centraal daarin staan: energiebesparing en de energie-infrastructuur. Voor energiebesparing is nadrukkelijk ingezet op isoleren, inkoopacties, bewustwording en witgoedacties. Dit heeft direct resultaat opgeleverd bij de inwoners van de gemeente. Voor de energie-infrastructuur worden nu belangrijke keuzes gemaakt voor de toekomst van het elektriciteitsnet en warmtenet.

Regionale Energiestrategie West-Brabant (RES-WB)

In de regio vinden veel ontwikkelingen plaats op het gebied van energie. De RES speelt hierin een belangrijke rol qua kennisdeling. Wij nemen deel aan alle tafels die voor ons relevant zijn. Daarmee zijn wij op de hoogte en kunnen we tijdig sturen en bijsturen.

Aanlanding wind op zee

Inmiddels neemt de aanlanding van wind op zee serieuze vormen aan. Meerdere zoeklocaties zijn in beeld, waaronder de gemeente Geertruidenberg. Andere gemeenten die deelnemen in dit overleg zijn: Moerdijk, Drimmelen en Oosterhout. We werken samen onder de naam Powerport Moerdijk.

Transport schaarste elektriciteitsnet

Het wordt steeds concreter welke inspanningen nodig zijn in de energie-infrastructuur. Voor onze gemeente betreft dit tot nu toe vooral veel voorbereidende werkzaamheden en deelname aan het netwerk. Duidelijk is dat het net verzaamd moet worden en dat onze gemeente hierin een grote rol speelt in de regio.

Warmtetransitie

De Wijk Uitvoeringsplannen voor de 3 meest kansrijke wijken zijn inmiddels uitgevoerd en afgerond. Daarmee is in beeld op welke manier de warmtetransitie in deze wijken mogelijk is. Duidelijk blijft ook dat besparen en isoleren altijd relevant zijn, omdat hiermee de warmtetransitie makkelijker zal gaan. Hiervoor moeten we blijven samenwerken met de inwoners en hier gaan we het komende jaar actief op inzetten.

Dekkende openbare oplaadinfrastructuur

De uitbouw van elektrische laadpalen verloopt volgens plan. Ook wordt al meegedacht over een nieuwe concessie met de provincie Noord-Brabant voor na 2024.

Bereikbaarheid met OV en fietsen verbeteren

In het afgelopen jaar zijn hier nog geen inspanningen op verricht.

Klimaatadaptatie

Het Programma Stedelijk Water is in 2023 vastgesteld en daarmee komt vanaf 2024 geld beschikbaar om te werken aan de beoogde inspanningen voor klimaatadaptatie, voor programma Duurzaamheid geldt hetzelfde.

Daarnaast is afgelopen jaar het proces rond de Duurzame Inrichting Openbare Ruimte (DIOR / voorheen Programma Openbare Ruimte) van start gegaan. Daarmee wordt concreet gemaakt op welke manier de openbare ruimte van de gemeente Geertruidenberg duurzamer kan worden ingericht. In 2024 volgen hier besluiten over. In de tussentijd wordt gekeken waar in huidige projecten klimaat adaptieve kansen liggen.

Tot slot is een Klimaatsubsidie opgesteld in 2023, welke in 2024 van kracht is, daarmee kunnen inwoners subsidie krijgen voor klimaat adaptieve maatregelen.

Duurzame ontwikkeling Dombosch

Nu het Actieplan Dombosch is ontwikkeld ligt nu een concreet plan op tafel om Dombosch te verduurzamen. Hier gaan we het komende jaar verder invulling aan geven. Vergroenen, circulariteit en energie zijn hierin belangrijk.

Duurzame Energie bedrijfsleven

Het afgelopen jaar is invulling gegeven aan collectieve inkoopacties en heeft een kennissessie plaatsgevonden met 25 grote bedrijven over de wijze waarop zij aan de slag zijn/willen met circulariteit. Hier liggen veel kansen die we verder gaan onderzoeken. Ook onderhouden we nauwe contacten met de Amercentrale, gezien de centrale positie in de energietransitie.

Personele impact

Vanuit de CDOKE subsidie is rijksgeld beschikbaar om te besteden aan capaciteit voor Duurzaamheid. Daarmee komen meerdere FTE's beschikbaar, wat het mogelijk maakt om meer

expertise in te zetten op de vier verschillende strategische doelen. Dit haalt de druk wat van de reguliere organisatie af. Nog niet alle capaciteit is ingezet in 2023.

Bodemgerelateerde zaken

Zowel als eigenaar van gronden als bevoegd gezag kan het noodzakelijk zijn een bodemonderzoek te laten uitvoeren, bijvoorbeeld bij calamiteiten of als bewijsmiddel voor handhaving. Dergelijke situaties zijn nagenoeg altijd onvoorzien en urgent.

Tijdens het opstellen van de primitieve begroting 2023 was voor bodemonderzoeken € 5.000 begroot, omdat bodemonderzoeken onder de Omgevingswet bij de gemeente komen te liggen. De Omgevingswet zou midden 2023 worden ingevoerd. Echter is de Omgevingswet uitgesteld en pas ingegaan op 1 januari 2024, waardoor wij pas in 2024 budget nodig hebben voor bodemtaken. Het budget wat voor 2023 was begroot is daarom niet gebruik.

Controle en handhaving

Wij gaan van start met de uitvoering van het (het in begin van 2023 vast te stellen) nieuwe beleid voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Wij gaan onze beschikbare capaciteit inzetten op de vastgestelde prioriteiten die zijn gebaseerd op een probleem- en risicoanalyse van de gemeente. De samenleving is verdergaand gejuridiseerd. Wij zullen de komende jaren daarom vaker een beroep moeten doen op gespecialiseerde (juridische) deskundigheid. Daarom wordt voor inhuur externe deskundigheid een extra budget gevraagd van € 15.000.

Op 10 januari 2023 heeft het college van B&W de 'Uitvoerings- en handavingsstrategie fysieke leefomgeving gemeente Geertruidenberg voor de vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken 2023-2028' vastgesteld. Dit beleidsplan vervangt het Vergunningverlening, Toezicht- en Handavingsbeleid 2022 (VTH-beleidsplan). Het VTH-beleidsplan was verouderd. Om die reden moest er een heel nieuw VTH-beleidsplan geschreven worden. Het adviesbureau MasterMeester heeft nieuw beleid geschreven, de U&HS. Op die manier voldoet de gemeente Geertruidenberg weer aan haar wettelijke verplichting. Ook is er met de U&HS (uitvoerings- en handavingsstrategie) voor gezorgd dat de gemeente Geertruidenberg de verbeterpunten, zoals het Interbestuurlijk toezicht heeft aangegeven, doorgevoerd konden worden.

Externe Veiligheid Inrichtingen

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet wijzigt de manier waarop data met betrekking tot externe veiligheid ontsloten en beheerd moeten worden. De overgang van het huidige Register Risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS) naar het Register Externe Veiligheidsrisico's (REV) vergt in de eerste jaren extra aandacht. Deze taak wordt door de omgevingsdiensten uitgevoerd.

De uitvoering van deze taak ligt bij de Omgevingsdienst Midden en West Brabant (OMWB). De OMWB heeft de overgang geïmplementeerd in zijn werkwijze.

Middelen klimaatakkoord

Vanuit de Rijksoverheid ontvangt de gemeente middelen voor de uitvoering van het klimaatakkoord. Tot op heden waren dit steeds incidentele middelen die moeten worden ingezet voor een specifiek doel. Denk daarbij aan de gelden specifiek voor de Transitievisie Warmte, de gelden voor de aanpak van energiearmoede in verband met de stijgende energieprijzen en middelen voor het aantrekken van personeel voor de uitvoering van het klimaatakkoord.

Transitievisie Warmte

Zoals onder Algemeen Milieu aangegeven, starten we in 2023 met het opstellen van de Wijk Uitvoeringsplannen. Van de eerder ontvangen middelen is een deel hiervan ingezet in 2022. De komende jaren zetten we de rest van de middelen in en monitoren we of deze voldoende zijn. Gezien de doorlooptijd tot en met 2050 verwachten we dat een deel van de aangekondigde structurele middelen voor de warmtetransitie moet worden ingezet. Zodra de hoogte van deze middelen voor onze gemeente bekend zijn, komen we hiervoor met een begrotingsvoorstel.

Aanpak Energiearmoede

Vanwege de sterk stijgende energieprijzen, ontving de gemeente in 2022 €392.232 voor de aanpak van structurele energiearmoede. Het doel van deze gelden is het direct en structureel verlagen van de energierekening bij inwoners met beperkte middelen. De gelden mogen enkel voor dit doel worden ingezet, met een doorlooptijd tot 31 december 2023. Een deel van de middelen zetten we in 2022. De overige middelen worden in 2023 aangewend.

Transitievisie Warmte

In 2023 zijn de Wijk Uitvoeringsplannen voltooid voor 3 wijken. Daarmee zijn de betreffende middelen ingezet op dit onderwerp, aangezien hier de grootste kansen liggen om op termijn van het gas af te gaan. Voor 2024 is structureel een bedrag opgenomen in de begroting om invulling te geven aan de visie.

Aanpak Energiearmoede

Het afgelopen jaar hebben we voor energiearmoede ingezet op een witgoedactie, waarmee mensen bestaand witgoed kunnen inruilen voor nieuw witgoed. Deze actie was een succes. Ook zijn gelden rechtstreeks ten gunste gekomen van de energierekening en isolatie.

VTH taken

De invoeringsdatum van de Omgevingswet is door het Rijk uitgesteld naar (naar verwachting) 1 januari 2023. De invoering van de wet betekent een enorme verandering voor de taakuitvoering en werkwijze van de OMWB. Ondanks het feit dat de OMWB daarop goed voorbereid is, begint het feitelijke veranderingsproces pas na de inwerkingtredingsdatum in 2023 en daarna.

Het huidige vergunning- en meldingenstelsel gaat uit van "inrichtingen"; de Omgevingswet gaat uit van milieubelastende activiteiten. Verder zal onder de Omgevingswet het weer mogelijk worden om leges te heffen voor een aantal milieu-gerelateerde toestemmingen.

Gezien de noodzaak van een verdere professionalisering en de wens van de raad om een taakstelling van gemiddeld 5% te realiseren worden diverse werkwijzen aangepast en verdergaand gedigitaliseerd. Ook het slim benutten en inzetten van data wordt verder uitgerold.

De invoering is niet ingegaan per 1 januari 2023 en is uiteindelijk uitgesteld naar 1 januari 2024. In 2023 zijn afspraken gemaakt en werkprocessen opgesteld met en door de OMWB om aanvragen onder de Omgevingswet te kunnen afhandelen. Daarnaast zijn tarieven opgenomen in de legesverordening 2024 om leges te heffen voor milieu-gerelateerde toestemmingen.

2.20 Mutaties reserves

Wat willen we bereiken?

Mutaties en reserves programma 2

De reserves hebben verschillende functies. Waaronder een bufferfunctie voor het opvangen van onverwachte tegenvallers en risico's (weerstandscapaciteit). Een bestedingsfunctie voor het reserveren van middelen voor specifiek doel of activiteit. Een egalisatiefunctie voor het egaliseren van tarieven over meerdere jaren. Ook kunnen jaarlijks terugkerende en (sterk) fluctuerende lasten met een reserve daarbij worden verrekend. Daarnaast kennen de reserves een financierings- en dekkingsfunctie zoals o.a. dekking van kapitaallasten van investeringen.

Wat gaan we daarvoor doen? / Wat hebben we daarvoor gedaan?

Reserve Klimaatmiddelen

Reservering van de rijksmiddelen voor uitvoering klimaatmaatregelen.

De door de gemeente in het verleden gevormde reserve voor Klimaatmiddelen Transitievisie warmte, Klimaatmiddelen Energieloketten en Klimaatmiddelen Wijkaanpak is in 2023 voor een aantal specifieke uitgaven ingezet. Het restant van deze reserve zal naar verwachting in 2024 ingezet worden. De rijksmiddelen die de gemeente ontvangt voor de klimaatmaatregelen gaan via een zogenaamde SPUK uitkering en worden via de balans geregistreerd. Hiervoor hoeft dan geen specifieke reserve gevormd te worden.

Reserve Duurzaamheid

Eind 2022 hebben we van het Rijk voor het eerst structureel geld ontvangen voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. Om ervoor te zorgen dat dit geld ook voor dit doel wordt gebruikt, creëren we een reserve Duurzaamheid. Deze reserve zetten we onder andere in voor personeelskosten, maar ook voor andere taken en verplichtingen die voortvloeien uit het klimaatakkoord. In 2023 is € 190.000 gestort.

2.30 Wat heeft het gekost?

P2 Wat heeft het gekost?

Overzicht Duurzaamheid (bedragen x € 1.000)

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Verschil Begroting / Rekening 2023
Lasten	5.514	5.630	6.800	6.207	594
Baten	-5.515	-5.673	-6.660	-6.099	-562
Saldo	-1	-43	140	108	32

Resultaat bestemming

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Verschil Begroting / Rekening 2023
Lasten	1.865	0	190	190	0
Baten	-27	-55	-105	-88	-17
Saldo	1.838	-55	85	102	-17

Gerealiseerd resultaat

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Verschil Begroting / Rekening 2023
Lasten	7.379	5.630	6.990	6.397	594
Baten	-5.542	-5.728	-6.765	-6.186	-579
Saldo	1.837	-98	225	211	15

2.40 Voortgang investeringen

In de onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de investeringen zoals opgenomen in het investeringsplan 2023 of in het boekjaar 2023 separaat door de gemeenteraad zijn besloten. In het jaarrekeninggedeelte is de detailinformatie van alle lopende investeringen opgenomen.

Krediet omschrijving	Toelichting
23 Riolering Parkzicht uitbreiding.	In 2023 is met de rioleringswerkzaamheden begonnen. In 2024 zullen nog werkzaamheden worden uitgevoerd voor de riolering van project Parkzicht.
23 Riolering Luiten Ambachtstraat 8 t/m 18.	Het project is nagenoeg afgerond. Er dient nog een aangepaste pomp te worden geïnstalleerd.

2.50 Risico's

Voor programma 2 zijn geen risico's voorzien.

2.60 Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Onderstaande tabel bevat de wettelijke Beleidsindicatoren van Programma 2.

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Begroot 2023	Jaar	Waarde (Jaarrekening 2023)	Eenheid	Bron	Opmerkingen
33.	7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	140	2023	107	Kg/inwoners	CBS	** Nader voorlopige cijfers
34.	7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	6,7	2021	11,3	%	Waarstaatjegemeente	*Gemiddelde op gebiedsniveau

Beleidsindicatoren beleidsrijke begroting 2023

Hoe gaan we dat meten?

Strategisch doel	Beleidsindicatoren	Meest recente meting
Fossielvrij en energieneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder	% duurzaam opgewekte energie	11,3% (2021)
	% energiebesparing t.o.v. 2018	12,5% (2021)
	% aardgasvrije panden	10,6% (2021)
	Aantal GWh zon op dak	
	Aantal GWh zon op veld	
Alle verplaatsingen in Geertruidenberg zijn in 2050 of eerder duurzaam	Aantal (semi)publieke laadpunten	227 (sept 2023)
	%geregistreerde elektrische en waterstofvoertuigen t.o.v. totaal	3,8% (2022)
	% hergebruik primaire grondstoffen	- (landelijke monitor in ontwikkeling)
Een circulair Geertruidenberg in 2050 of eerder	% gebruik primaire grondstoffen	- (landelijke monitor in ontwikkeling)
	Huishoudelijk restafval in kg/inwoner/jaar	107 kg (2023)
Een klimaatneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder	Scheidingspercentage huishoudelijk afval	75%
	Percentage gerecycled huishoudelijk afval	67%
	%CO2-uitstoot t.o.v. 2018	37,3% verlaging (2021)
	Gevoelstemperatuur op een hete zomerdag vs. oppervlaktetemperatuur	-
	%groen van het oppervlak van de gemeente (exclusief agrarisch)	26,3% (2022)
	Blootstelling PM10 en NO2 per m3 lucht	PM10: 17,1 (2021) NO2: 14,9 (2021)

